

З ВІДКРИТИМ СЕРЦЕМ ДО ТЕБЕ, ДИТИНО!

«Той, хто забув колыску, з якої піднявся, щоб піти по землі, хто байдужий до матері, що вигодувала та виховала його, не здатен переживати високі патріотичні почуття».

Василь Сухомлинський

Від нас, педагогів дошкілля, залежить, яким буде майбутнє покоління українців, а відтак – у якій державі ми житимемо. Педагогічний колектив закладу дошкільної освіти № 19 м. Світловодська свою роботу будує так, щоб у дітей виникло бажання більше дізнаватися про рідну Батьківщину, а в педагогів – весь час шукати щось цікаве, нове та впроваджувати в життя. Наші педагоги успішно втілюють завдання надзвичайної ваги – виховувати Громадянина-патріота своєї Батьківщини, духовну, культурну, освічену людину, яка гідно представля-

тиме свою державу у всесвітній спільноті. Так, однією з найважливіших педагогічних задач, визначених Законом України «Про дошкільну освіту», є виховання у дітей любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу, а також цінностей інших націй і народів, свідомого ставлення до себе, оточення та довкілля. Концепція дошкільного виховання в Україні, сповідуючи історичний підхід до патріотичного виховання дітей дошкільного віку, актуалізує його народознавчі, українознавчі напрями. На це орієнтують і сучасні програми дошкільного виховання. Державним стандартом дошкільної освіти є Базовий компонент дошкільної освіти. Його мета – забезпечення життєвої компетентності дитини, до змісту якої входить і поняття «бути громадянином своєї країни, патріотом свого народу». Відродження країни неможливе без пробудження національної самосвідомості її громадян. Цей процес уже розпочато, та успішним він буде лише тоді, коли головні національні цінності, любов до Батьківщини, діти засвоюватимуть змалечку, разом з першим усвідомленням сутності добра, справедливості, краси.

У дошкільному віці відбувається формування першооснов національної свідомості, залучення до надбань національної культури, виховання ціннісного ставлення до українських мистецьких традицій та творів українських митців, інтересу до українського декоративного мистецтва.

Тому особливо важливу роль у роботі педагогічного колективу закладу дошкільної освіти № 19 відводиться українознавству, що допомагає відкрити дітям красу рідної землі, творчості талановитих земляків, а також плекати духовність дошкільнят, навчати

критично оцінювати вчинки – свої та інших людей, спонукати до засвоєння мудрості, накопиченої предками.

Працюючи над проблемою «Формування першооснов національної свідомості, громадянського світогляду на засадах патріотичного виховання в творчій спадщині Василя Олександровича Сухомлинського», педагоги закладу особливу увагу приділяють розв'язанню таких завдань:

- створенню належних умов для вивчення культури та побуту українського народу;
- знайомленню дошкільників з українським фольклором, народними звичаями, традиціями, обрядами;
- сприянню усвідомлення себе маленькими громадянами України – вчити з повагою ставитись до духовної та культурної спадщини своєї держави;
- формуванню у дошкільників відповідальності за майбутнє Батьківщини.

Особливу увагу громадянському вихованню дітей приділяв Василь Сухомлинський. Він стверджував, що *«Без будь-кого з нас Батьківщина може обійтись, але будь-хто з нас без Батьківщини – ніщо»*. Посилаючись на педагогічну спадщину Великого педагога, колектив нашого закладу

визначає такі теоретичні засади виховання громадянських почуттів дітей:

- створення дитиною радостей для інших людей і переживання особистого щастя й гордості у зв'язку з цим;
- творення й збереження краси в усіх її багатогранних проявах;
- громадянське ідеологічне багатство діяльності дитини в колективі, взаємовідносини між дітьми й іншими, колективами;
- культивування й розвиток співчуття, жалості до всього живого й красивого, розвиток сердечної чуйності до прекрасного в природі;
- розвиток високої інтелектуальної культури - думок, почуттів, переживань, що хвилюють душу людини, коли вона пізнає навколишній світ, минуле й сучасне людства, матеріальні й духовні багатства Вітчизни, душу свого народу, цінності мистецтва, особливо сучасної літератури.

Обов'язковою передумовою стала необхідність створення відповідної матеріальної та навчальної бази (добір та розробка ігор, конспектів занять, наочності, обладнання тощо). З цією метою для роботи з дітьми було створено відповідне розвивальне середовище.

Важливим засобом громадянського виховання дошкільників В. Сухомлинський вважав казку. «Казка, – на його думку, – благодатне джерело виховання любові до Батьківщини, яке нічим не можна замінити. Патріотична ідея казки – в глибині її змісту: створені народом казкові образи, що живуть тисячоліття, доносять до серця й розуму дитини могутній творчий дух трудового народу, його погляди на життя, ідеали, прагнення». Для втілення цієї ідеї у закладі створена та обладнана «Казкова кімната» та «Кімната театралізованої діяльності», де кожний наочний посібник, кожна картина загострює сприймання художнього слова, викликає у дітей інтерес. Кімната Казки відображає чотири пори року. На стінах розміщені панно з зображенням улюблених казкових героїв, зібрано велику кількість м'яких іграшок для складання казок, опису персонажів улюблених мультфільмів тощо.

Чільне місце у своїй діяльності В.О. Сухомлинський приділяв проблемі родинного виховання, співпраці педагогів і батьків у всебічному розвитку дитини. У закладі дошкільної освіти створена «Бабусина світлиця», де діти знайомляться з народними звичаями, традиціями, обрядами, які передаються з покоління в покоління, як

головні цінності і святині нації. Облаштування світлиці спонукає до проведення обрядових свят, тематичних тижнів, батьківських посиденьок.

Читаючи твори В. Сухомлинського, складно не помітити, якими сучасними й актуальними є сьогодні ідеї, думки, досвід видатного педагога. В умовах модернізації освіти незалежної України вони набули нового звучання. І не випадково з роками не згасає, а, навпаки, зростає інтерес до педагогічної спадщини В. Сухомлинського. Всі надбання творчої праці педагогічного колективу зберігаються та поповнюються в мінімузеї «Подарунки Великому педагогу». У процесі занять педагоги ознайомлюють дошкільнят із творами педагога, його всебічною діяльністю.

Вихователі залучають дітей до світу загальнолюдських цінностей, навчають застосовувати їх на практиці. Відбувається формування духовно-моральних основ відповідно до витоків народної культури та педагогічної спадщини педагога-гуманіста. Педагогічний колектив розглядає свою роботу в цьому напрямі як активну соціально корисну діяльність.

Для того, щоб дитина вийшла в дорослий світ підготовленою, вона має пізнати близьке, рідне, відчутти себе його частинкою. Так, у дошкільному закладі розроблено план заходів, де передбачено систему педагогічних методів та прийомів, які передбачають різні види діяльності вихованців, а саме, ігрову, пізнавальну, комунікативно-мовленнєву, предметно-практичну, образотворчу, музичну, рухову, театралізовану, пошуково-дослідницьку, інше та забезпечення різних шляхів їх реалізації педколективом.

Зазначені види практичної діяльності дітей сприяють плеканню кращих рис, що становить єдність загальнолюдських і національних цінностей.

Робота з духовно-патріотичного виховання ведеться як на заняттях, так і в повсякденному житті. Особливу увагу ми приділяємо соціалізації дитини, засвоєння нею відповідної системи цінностей, норм національної та загальнолюдської культури, адже в дошкільному віці закладаються основи соціальної компетентності дитини: вміння орієнтуватися в оточуючому середовищі, здатність розуміти інших людей, вміння поважати, обирати відповідні ситуації спілкування та спільної діяльності. Розроблено Модель соціалізації дітей дошкільного віку з впровадження творчої спадщини В.О. Сухомлинського.

МОДЕЛЬ
соціалізації дітей дошкільного віку закладу дошкільної освіти №19
м. Світловодська «Оленка» з упровадження творчої спадщини В.О. Сухомлинського

I	Соціалізація дитини	Заходи
1	Уміє пристосовуватися до життя у нових соціальних умовах. Усвідомлює свої нові функції, соціальні ролі. Виявляє інтерес до однолітків, проявляє доброзичливе ставлення, налагоджує активну взаємодію.	Читання оповідання В. Сухомлинського «Зелені рукавички», «Нові штани». Розвага: «Дитячий садок – наш дружній дім, весело всім жити в нім».
2	Уникає конфліктів та вміє їм запобігти. Орієнтується в основних моральних цінностях і вимогах. Розуміє, що товариш – це близька за спільністю поглядів людина. Уміє дорожити взаєминами, виявляє доступні вікові відданість, надійність, поступливість.	Бесіда за змістом оповідань В. Сухомлинського «Мишкові купили велосипед», «Завірюха». Настільний театр «Хто допоміг півникові».
3	Наслідуює позитивні вчинки, звички старших від себе. Звертається за допомогою, порадою, захистом.	Розгляд ілюстрацій до оповідань В. Сухомлинського «Хліб – то праця людська», «Вогник у вікні», «Гроза у лісі».
4	Знає причини, що призводять до відхилень у соціальній поведінці. Розрізняє поняття «навмисно» і «випадково», керується в оцінці вчинків моральними нормами. Має елементарне уявлення про зміст та відмінності понять «совісний» та «безсовісний».	Читання казки В. Сухомлинського «Як покарали зайця». Розв'язання проблемної ситуації «Як вчинив Юрко?», «Чи винен м'яч?».
II	Соціалізація дитини в сім'ї	Заходи
1	Має елементарне уявлення про сім'ю, розглядає себе в контексті інших членів родини. Відчуває себе повноцінним членом родини. Знає, що сім'я об'єднує найдорожчих людей.	Бесіда-роздум за оповіданням В. Сухомлинського «Намісто з чотирма променями».
2	Виділяє матір, батька серед інших членів сім'ї, розуміє, що батьки потребують душевної теплоти і ласки; виявляє чуйність та уважність; прислухається до їх порад, вказівок.	Читання оповідання В. Сухомлинського «Найласкавіші руки». Ляльковий театр за твором В. Сухомлинського «Яблуко в осінньому саду».
3	Шанує бабусю і дідуся; дбає про них; не засмучує своїми словами, поведінкою.	Бесіда за оповіданням В. Сухомлинського «Бабусин борщ», «Дідусь і Андрійко», «Святковий обід».
4	Наслідуює старших сестер та братів; опікується молодшими. Розуміє корисність об'єднання зусиль діяльності, турботи про рідних. Живе інтересами родини.	Музична мінісценівка за оповіданням В. Сухомлинського «Кому ж іти по дрова?».
5	Створення атмосфери спільності інтересів педагогів і батьків, взаємопідтримка, взаємопроникнення у проблеми один одного.	Диспут: «Ваш погляд на ситуацію», (за творами В. Сухомлинського «Заплющені очі», «Петрик і Павлик», «Народження егоїста»).
III	Соціально-комунікативна компетентність дитини в розв'язанні життєвих ситуацій	Заходи
1	Знає, що знайомі – це люди, які знають один одного. Впізнає знайомих, спілкується з ними. Дотримується норм культури спілкування, виявляє чесність, толерантність.	Бесіда за оповіданням В. Сухомлинського «Гостинний». Дидактична гра «Що добре, а що погано?».
2	Знає, що чужі люди – це люди, які між собою незнайомі. Поводиться з ними обачно, ввічливо. Без дозволу близьких або знайомих дорослих не розповідає незнайомим про свою сім'ю та місце проживання.	Читання оповідання В. Сухомлинського «Скажи людині «Здрастуйте!», «Важко бути людиною». Дидактична вправа «Як вчинити правильно?».
3	Знає, що людина впливає на природне довкілля та природозбереження рідного краю. Реагує на неадекватну поведінку своїх однолітків.	Хвилинка милування природою. Бесіда за змістом оповідання В. Сухомлинського «Камінь».
4	Усвідомлює, що навколишній предметний світ має рукотворне походження.	Інсценівка за твором В. Сухомлинського «Пекар і кравець». Читання оповідання.

Виховання любові до своєї країни ми поєднуємо з поданням дитині елементарних знань про державу і право, про національну символіку – Державний Герб, Прапор, Гімн, з вихованням поваги до символів української держави.

Зустрічі з батьками, екскурсії рідним містом та до краєзнавчого музею, розваги, свята допомагають дітям краще пізнати свою малу Батьківщину. Використовуючи ілюстрації, світлина, діти ознайомлюються з минулим та сучасним міста і всієї України.

Педагогічний колектив закладу прагне до того, щоб через усі сфери духовного життя дитини: розумову і фізичну працю, творчість, морально-естетичні відносини, дружбу проходила червоною ниткою думка:

красу треба цінувати, берегти. А допомагає їм у цьому природне оточення, відчуття краси природи. При ознайомленні з природою рідної країни, акцент робимо на її красі, розмаїтті, багатстві, на її особливостях. Дошкільнята після кожного заходу беруть у руки олівці та фарби й відтворюють свої враження в образотворчій діяльності – це стимулює їх ініціативність та креативний розвиток.

Для становлення національного характеру та світогляду педагога вдало використовують яскраве, образне рідне слово, яке сприяє вихованню в дітей таких духовно-моральних якостей, як працелюбність, старанність, товариськість, шанобливе ставлення до однолітків і дорослих, повага до національних святинь.

